

Увасабленне сусветнага літаратурнага вопыту ў творчасці Ніны Мацяш

Шматкова І.І.

Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”, Мінск

Ніна Мацяш (1943–2008) – выбітная беларуская паэтка, яе творчасць стала адметнай з’явай у гісторыі беларускай літаратуры другой паловы ХХ ст. – пачатку ХХІ ст. Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя А. Куляшова, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі сваім паэтычным словам аказала значны ўплыў на развіццё літаратурнага працэсу, узбагаціўшы айчыннае прыгожае пісьменства новым зместам і формай.

Мэта артыкула – выяўленне і апісанне дынамічных працэсаў увасаблення сусветнага літаратурнага вопыту ў творчасці Ніны Мацяш.

Матэрыял і метады. *Метадалагічную базу работы складае паэтычная спадчына беларускай паэтэсы другой паловы ХХ ст. – пачатку ХХІ ст. Ніны Мацяш, а таксама творы замежных паэтэс: Ліны Кастэнка (Украіна), Віславы Шымборскай (Польшча), Крысціны Лавант (Аўстрыя). Метады даследавання – параўнальны аналіз літаратурных твораў, біяграфічны.*

Вынікі і іх абмеркаванне. *Вынікам паэтычнага наслідавання творчасці Л. Кастэнка, В. Шымборскай, К. Лавант у паэзіі Н. Мацяш стала яе схільнасць да інтэлектуалізацыі, сацыяльна-філасофскай і канцэптуальна-этычнай заглыбленасці яе ўласнага радка. З цягам часу ў яе творчасці ўзмацнілася драматызацыя рэчаіснасці, абвастрыліся рэлігійна-хрысціянскія матывы; жанрава-стыльвая сістэма яе паэзіі эвалюцыяніравала ў бок разнастайнасці – ад класічнага вянка санетаў да вольнага вершаскладання.*

Заключэнне. *Арыгінальны паэтычны талент, нацыянальная традыцыя і сусветны мастацкі вопыт арганічна сузжыліся ў адной асобе – Ніне Мацяш, творчасць якой, і паэтычная, і перакладчыцкая, – адлюстраванне яе феноменальнага духоўнага шляху.*

Ключавыя словы: *паэзія, Ніна Мацяш, сусветны літаратурны вопыт, Ліна Кастэнка, Віслава Шымборска, Крысціна Лавант, ідэйна-эстэтычныя асновы, жанрава-стыльвая сістэма.*

(Ученые записки. – 2016. – Том 22. – С. 180–184)

The Incarnation of the World Literary Experience in the Works of Nina Matyas

Shmatkova I.I.

Educational Establishment “Belarusian State Economic University”, Minsk

Nina Matyas (1943–2008) – the outstanding Belarusian poet, her work has become distinctive phenomenon in the history of Belarusian literature of the second half of the twentieth century – Early in the twenty-first. The winner of the Literary Prize named after A. Kuleshov, Honored Artist of Belarus, its poetic word has had a significant impact on the development of the literary process, enriching domestic belles lettres with new content and form.

The purpose of the article – the identification and description of the dynamic processes of the world literary incarnation experience in the work of Nina Matyas.

Material and methods. *The methodological basis of the work of the Belarusian poetess poetic heritage of the second half of the twentieth century – Early in the twenty-first. Nina Matyas, as well as works by foreign poet: Lina Kostenko (Ukraine), Wislawa Szymborska (Poland), Christine Lavant (Austria). Methods of the study – a comparative analysis of literary works, biographical.*

Findings and their discussion. *The result of the poetic art of imitation L. Kostenko, W. Szymborska, K. Lavant poetry N. Matyas was its tendency to intellectualization, social, philosophical and conceptual and ethical zaglyblyenasti its own line. With increased dramatyzatsyya fact, exacerbated religious and Christian motifs in her work over time; genre and stylistic system of its poetry evolved toward diversity – from the classic wreath of sonnets to free poetry.*

Conclusion. *The original poetic talent, national tradition and international artistic experience organically suzhylysiya in one person – Nina Matyas whose work and poetry and translation – a reflection of its phenomenal spiritual path.*

Key words: *poetry, Nina Matyas, world literary experience, Lina Kostenko, Wislawa Szymborska, Christine Lavant, ideological and aesthetic framework, genre and stylistic system.*

(Scientific notes. – 2016. – Vol. 22. – P. 180–184)

Ніна Мацяш (1943–2008) — выбітная беларуская паэтэса, яе творчасць стала адметнай з’явай у гісторыі беларускай літаратуры другой паловы XX ст. — пачатку XXI ст. Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя А. Куляшова, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі, аўтар шматлікіх зборнікаў вершаў — “Агонь” (1970), “Удзячнасць” (1973), “Ралля суровая” (1976), “Прыручэнне вясны” (1979), “Поўны келіх” (1982), “Жнівень” (1985), “Паварот на лета” (выбранае, 1986), “Шчаслівай долю назаві” (1990), “Паміж усмешкай і слязой” (выбранае, 1993), “Палёт над жытам” (выбранае, 1997), “Я вас люблю” (вершы-прысвячэнні, 1998), “Душою з небам гаварыць” (выбранае, 1999), “Богава дрэва” (2004), “У прыгаршчах ветру” (пасмяротны зборнік вершаў, перакладаў, эсэ, 2009) — аказала значны ўплыў на развіццё літаратурнага працэсу, узбагаціўшы айчыннае прыгожае пісьменства новым зместам і формай.

Мэта артыкула — выяўленне і апісанне дынамічных працэсаў увасаблення сусветнага літаратурнага вопыту ў творчасці Ніны Мацяш.

Матэрыял і метады. Метадалагічную базу работы складае паэтычная спадчына беларускай паэтэсы другой паловы XX ст. — пачатку XXI ст. Ніны Мацяш, а таксама творы замежных паэтэс: Ліны Кастэнкі (Украіна), Віславы Шымборскай (Польшча), Крысціны Лавант (Аўстрыя). Метады даследавання — параўнальны аналіз літаратурных твораў, біяграфічны.

Вынікі і іх абмеркаванне. Лірычнае слова Н. Мацяш прыцягвае чытача сваёй экзистэнцыяльнай заглыбленасцю, непасрэднай шчырасцю, смеласцю, адкрытасцю грамадзянскай пазіцыі і адначасова лірычнасцю. Яе вершаваны радок адметны знешняй выштукаванасцю вобразна-выяўленчых сродкаў, павышанай экспрэсіўнасцю паэтычнага сінтаксісу.

Ніна Мацяш належыць да пакалення інтэлігенцыі, так звананага “філалагічнага” пакалення, якое ў беларускай паэзіі “ішло” пад сцягам павышэння майстэрства, дамагалася большага права на свабоду творчасці, разнастайнасці індывідуальных манер і сродкаў самавыяўлення — шырокае ўжыванне верлібра, асацыятыўнасці, сутыкненняў паэзіі з прозай і немастацкімі сродкамі выяўлення.

Значную ролю ў фарміраванні адметнага светапогляду паэтэсы з інтэлігентна-вытанчанай культурай лірычнага радка адыграў сусветны мастацкі вопыт, з якім яна была непаруўна звязана яшчэ з часоў вучобы ў Мінскім дзяржаўным педагагічным інстытуце замежных моў. Дасканала авалодаўшы некалькімі замежнымі мовамі (французскай, нямецкай, польскай і інш.), паэтэса поруч з паэтыч-

ным майстэрствам адточвала майстэрства перакладчыка. У яе перастварэнні (так яна сама называла сваю перакладчыцкую працу [1, с. 402]) выйшлі кнігі Ж. Ал’ё “Украіне індзейцаў” (1973), А. Гаўрылюка “Песня з Бярозы” (1979), Ж. Сімянона “Першая справа Мегрэ” (1982), А. дэ Сэнт-Экзюперы “Планета людзей” (1984) і “Маленькі прынец” (1989), навелы Г. дэ Мапасана (1987), паэма “Маруся Чурай” Л. Кастэнкі (1989), Ф. Жакмэна “Поры года” (2003). На жаль, многае з перакладзенага Н. Мацяш не было надрукавана пры яе жыцці, аб чым яна ўспамінала з вялікім шкадаваннем [1, с. 402]. Так, не былі выдадзены яе кніга перакладаў французскай лірыкі XVI стагоддзя “Багаславі сустрэчу мне” і зборнік перакладаў замежнай паэзіі “Адна — а з табою”, падрыхтаваныя яшчэ ў 1995 г.

Пераклад для Ніны Мацяш — гэта сатворчасць, глыбокае крытычнае пранікненне ў сутнасць радкоў калег па пяры, абмен ідэямі і творчым вопытам. Дзякуючы яе высокаму прафесійнаму майстэрству здабыткам беларускага чытача сталі паэзія немца Фрыдрыха Шылера, любоўная лірыка “вялікіх” і “малых” паэтаў французскай “Плеяды” — П’ера дэ Рансара, Жашэна дзю Бэле, Жана Антуана дэ Баіфа, Жака Грэвена і інш.; творы П’ера Жана Беранжэ, а таксама рускага класіка М. Лермантава, украінскіх Т. Шаўчэнкі, Л. Украінкі, палякаў Ю. Славацкага, М. Канапніцкай, М. Паўлюкоўскай-Яснажэўскай, балгараў Весаіліна Ханчава і Божыдара Божылава, сербскахарвацкіх паэтаў Мамчыла Джэркавіча, Владэта Вукавіча і інш.

Ніна Мацяш заўсёды не адхілялася ад прынцыпу “перакладаць толькі блізкае па духу і творчай манеры” [1, с. 483], “усё тое, што блізка майму светапогляду, майму спавяданню гармоніі, святла, любові. І што не проста сведчыць пра мае маральныя, эстэтычныя схільнасці, а і выразна выяўляе мяне самую, нявыяўленую ва ўласных творчых матывах і радках” [1, с. 402]. Сваімі “духоўнымі сёстрамі” Н. Мацяш лічыла Крысціну Лавант, Віславу Шымборску і Ліну Кастэнкі: “Ці ж тое магчыма: ў абліччы адзіным — // І полька Віслава, і ўкраінка Ліна, // І немка Крысціна, і ўсе яны — Ніна?!” [1, с. 402].

Так, як і Ніна Мацяш, “царыца ўкраінскай паэзіі” Ліна Кастэнкі (нар. у 1930 г.) не прымае прыстасаванства ў любых формах: “Крушы, ламай, касуй стэрэатыпы! // Яны крычаць, працівяцца, — ламай! // Хоць тая звычка з профілем Ксантапы // і просіць, і галосіць: “Не чапай!” [2, с. 128]. Ніна Мацяш перасцерагае свайго чытача ад “душэўнай нематы”, “здранцвення”: “Пакуль глядзіш на белы свет вачыма, // павер сабе: ўсё адалець магчыма, // Але, як вока, беражы святло...” [1, с. 190].

Лучаць паэтэс і вельмі выразныя і непрыхаваныя грамадзянскія пазіцыі: *“Не баязліўцы, не дэбілы, // Але чаму так душы спяць? // Тады авацыі грывелі // Цяпер авацыі грываць”* (радкі Л. Кастэнка) [2, с. 121] і вершы “Сузямельцы”, “Набалелае”, “Лаўцам чорнага ката ў чорным пакоі”, “Пяць галасоў” і інш. Н. Мацяш. Вядома, што Ліна Кастэнка, лаўрэат Дзяржаўнай літаратурнай прэміі імя Т. Шаўчэнкі, адмовілася ад звання Героя Украіны са словамі: “Палітычнай біжутэрыі не нашу” [3]. Ніна Мацяш таксама не прымала бясчынства бюракратаў, засілля чыноўнікаў, нагадвала, што *“Не народ слуга ў чыноўніка, чыноўнік // Служка люду паспалітага свайго!”* [1, с. 190]. Верш Н. Мацяш “Сузямельцы” – зварот да беларусаў з мэтай абуджэння грамадскай актыўнасці: *“Мае добрыя людзі, // Суайчыннікі, // Сузямельцы... / Вы і цяпер, як некалі, // Не так Бога баіцеся, // Як начальніка! // Пазавуголлю толькі // Прынцыповасць сваю выяўляеце, // бы хвігу ў кішэні. // Цела недасканалае ваша ў руках // Невукаў дыпламаных...”* [1, с. 188].

Творчасць полькі Віславы Шымборскай (1915–1973) прывабіла Ніну Мацяш прастаю аповеду, будзённай гутарковасцю, неардынарнасцю аўтарскага роздуму пра чалавека як пра відавую, біялагічную і грамадскасцязальную істоту: *“Мы адышлі ад жывёл. // Хто адыдзе ад нас. // Праз якое падабенства. // Чаго з чым параўнанне”* (верш “Нататка”) [2, с. 99]. Віслава Шымборская стала Нобелеўскай лаўрэаткай у 1996 г. “за паэзію, якая з гранічнай дакладнасцю апісвае гістарычныя і біялагічныя з’явы ў кантэксце чалавечай рэальнасці” [4], яе творы насычаны філасофскай і маральна-этычнай праблематыкай, раскрываюць сувязь паміж вечным і імгненным, вершаваны радок мае рацыянальную канструкцыю, характарызуецца лаканічнасцю метафар, яму ўласціва паэтыка споведзі.

Н. Мацяш, асэнсоўваючы праблему матэрыяльнага і духоўнага ў грамадстве, ролю мастацтва ў вырашэнні гэтай праблемы, у адным са сваіх інтэрв’ю зазначыла: “Я не ведаю ніводнага, колішняга ці сучаснага, грамадства, у якім бы духоўнае пераможна панавала над матэрыяльным. Паўсюль «душа йшчэ з дзерава не злезла» (Л. Кастэнка). Яна і ў XXI стагоддзі ўсё ў тым жа першабытна-калматым лямцу бязглуздай агрэсіі ды культуры грубай сілы, падмацаванай фінансамі ці ўладай. Адсюль – бясконцыя крываваыя войны-разборкі, нахабны дыктат волі аднаго ці малалікай групы над мноствам. Адсюль – фетышызацыя маёнткаў і пагарджэнне скарбамі нацыянальнай ды агульначалавечай культуры. Мастацтва ж, як праява духоўнасці, цягам усяго шматвяковага развіцця чалаве-

чай цывілізацыі ўпарта, бесперапынна, усімі даступнымі яму сродкамі, у тым ліку й літаратурай, нагадвае людзям пра іншыя вымеры жыцця. Пра сапраўды нятленныя каштоўнасці, такія, як любоў, праўда, чалавечнасць, сумленне. Пра ўсё тое, без чаго чалавек на зямлі так і застаецца драпежным зверам ці вартай жалю кормнай жывёлінай” [5, с. 134].

Н. Мацяш разважае аб прызначэнні паэта на зямлі ў вершы “Ці скажу” – галоўнае для яго – быць “голосам” іншых людзей, выяўляць “іх радасці й скрухі”, і тады *“Узыходзіць, як каліва, слова. // Не згубіцца яму ў шматгалосці”* [6, с. 140]. Выказвае паэтэса думкі аб хуткаплыннасці жыцця, аб тым, што пражыць яго трэба адпаведна: *“Каб напрыканцы не шкадаваць, // Што не ўсё, чым доля нас вітала, // З годнасцю мы ўмелі адвітаць”* [6, с. 157]. У Н. Мацяш ёсць вершы з красамоўнымі назвамі: “Паглядвайма ў неба” і “Зазірні ў сябе”. Гэтыя назвы-заклікі – выражэнне аўтарскага ідэалу. Паэтэса жадае перасцерагчы людзей, каб іх душы не апынуліся ў змроку. Святло падае на чалавека з нябёсаў, свет можа разліцца ў чалавеку сонцам. Толькі зазірні, чалавек, туды, *“...дзе пануе неасяжны // Шчассямоўны мір. // Выпадковае, не мае // Там прытулку зло: // Толькі радасць, толькі воля, // І святло, святло...”* [6, с. 216]. Святло і змрок, нябеснае і жыццёва-зямное – вось тая сэнсаўтаральная ідэя-антыномія, якая па-філасофску асэнсоўваецца паэтэсай. У гэтай сувязі дарэчы будзе прывесці словы В. Каваленкі: “Адкрываючы свет, абжываючы яго <...>, чалавек заўсёды меў шмат турбот з пазнаннем самога сябе” [7, с. 29].

Адметным фактам з’яўляецца тое, што менавіта творчасць Віславы Шымборскай аказала ўплыў на эвалюцыю творчай манеры пісьма Ніны Мацяш, на яе адыход ад кананічна строгіх форм з адпаведна арганізаванымі стропамі, строфамі, рыфмамі, бо “пані Віслава паўстае наймаверна разняволенай у карыстанні мастакоўскім «струмантам»” [2, с. 100]. Напэўна, дзякуючы Віславе Шымборскай у Ніны Мацяш нараджаюцца радкі-верлібры, накшталт “позняга” верша “Прыгожая доля”: *“Рабіць добра сваё // і не лезці ў чужое. // Не пераймацца намовамі, // трымацца развагі. // Не самавялічыцца // і не прыніжацца. // Разумець мову каменя, мову агню // і даць мову эмалі...”* [2, с. 52].

Творчасць аўстрыйскай паэтэсы Крысціны Лавант (1915–1973) таксама захапляла Ніну Мацяш. Так, як і Ніна Мацяш, хворая ад нараджэння, яна ўсё сваё жыццё прысвяціла літаратуры. Лаўрэат прэміі Георга Тракля і Антона Вільдганса, Вялікай дзяржаўнай прэміі Аўстрыі па літаратуры (1970), яна аўтар эмацыянальна стрыманых, глыбока рэ-

лігійных вершаў. У гонар гэтай неардынарнай паэтэсы ў 1995 г. у Аўстрыі была заснавана літаратурная прэмія імя Крысціны Лавант. Паэтычны радок Крысціны Лавант стаў бліжкім Ніне Мацяш не толькі з-за адсутнасці строгіх форм, але і матываў самотнага, “адзінокага” каханья: “*Ты ўсю мясцовасць між намі зыначыў. // Для кожнага з нас між аблокамі і каранямі зло паўстала. // Пародненыя, ужо не кладземся спаць вобак, // і мост даверу знік з нашых вачэй*” [1, с. 353].

Асаблівасцю паэзіі каханья Н. Мацяш з’яўляецца тое, што яе лірычнае “я” найвыразней раскрываецца ў імкненні да духоўнага ідэалу. Як слушна заўважыла Л. Тарасюк, “рамантычны прарыў у сферу ідэальных з пункту гледжання жыццёвага практыцызму духоўных адносін вельмі характэрны для паэзіі Н. Мацяш” [6, с. 29]. Складаныя выпрабаванні выпалі на жыццёвую долю Н. Мацяш, яе каханню, як і каханню К. Лавант, перашкодзіла цяжкая хвароба. На пытанне Т. Падалаяк у інтэрв’ю, надрукаваным у газеце “Звязда” ў 1999 годзе, “Колькі разоў вы кахалі?” Ніна Мацяш адказала: “Ой, не ведаю! Я і зараз магу закахацца, закахваюся — і ўсміхнуся, што сустрэўся такі прыгожы чалавек. Але да каханья я заўсёды ставілася так, што гэта — не для мяне. Як ні банальна, я з вясковым выхаваннем, з вясковай этыкай: калі кахаць — значыць быць разам назаўсёды. Вось такое ідэальнае каханне было ў маім уяўленні (можа таму, што бацькі пражылі сваё жыццё вельмі хораша). А калі я захварэла, ну якая можа быць сям’я? Адрозна вырашыла, што гэта ўжо не маё. Таму забараняла сабе нават закахацца глыбока. Хаця першае маё каханне ледзь не завяршылася шлюбам — ён прасіў рукі, а бацькі на пачатку адмовілі” [8, с. 3].

Але ўсё ж было каханне ў жыцці паэтэсы, і гэтае пачуццё, як ні dziўна, вызначальнае ў яе светабачанні і творчасці. У творчасці Н. Мацяш шмат вершаў пра каханне. Вершы “Амаль казка”, “Жар-птушка”, “Ці скажу” прасякнуты смуткам лірычнай гераіні ад немагчымасці жаночага шчасця. І ўсё ж яна імкнецца сілай волі перамагчы боль і роспач (“На быстрыні”, “Не аддавай сябе самоце”), у яе шмат філасофскіх разважанняў пра гэтае пачуццё, шмат пераасэнсаванняў, яе ўспрыманне каханья надзвычай драматычнае і балючае. У адным з інтэрв’ю Н. Мацяш, усведамляючы экзистэнцыяльную танальнасць свайго светаўспрымання, зазначае: “Лёс. Варункі, у якіх мушу жыць: хвароба і спавяданая ёю адзінота” [9, с. 3].

“Кахаю. І чакаю” — гэтымі словамі з верша “Запозненаю дзікаю ажынай...” можна вызначыць дамінанту інтымна-псіхалагічнага свету Н. Мацяш. Каханне для лірычнай ге-

раіні Н. Мацяш — гэта ісціна, якую, адпаведна з сэнсам старажытнага выслоўя, можна выказаць наступным чынам: “*Я кахаю, значыць, — існую...*” [6, с. 72]. Сутнасць каханья дакладна вызначаецца ў вершы “*Амо te, ama te, fides immortales*”: “*Люблю цябе, любі мяне, вернасць бессмяротная*” [10, с. 85] — такі надпіс змяшчаўся на заручальных пярсценках у нашых продкаў. У вершы “Я вас люблю” Н. Мацяш раздзяляе паняцці “кахаю” і “люблю”. Слова “люблю” мае больш шырокае значэнне, кахаць можна мужчыну, а любіць — бацькоў, дзяцей, радзіму, жыццё. Таму замяняючы назву свайго стаўлення з “кахаю” на “люблю”, паэтэса ўзвышае сваё пачуццё і яго аб’ект. Нават “ты” сказаць у адрас дарагога чалавека яна не можа: “*На Ваша «ты» сказаць Вам «ты» не смею, // І калі позірк позіркам злаўлю, // Як птушанё, спалохана нямею. // Я не кахаю Вас. Я Вас люблю*” [10, с. 49]. Лірыка каханья Ніны Мацяш — спавядальная, напоўнена пшчотай, дабрынёй. Жаночая душа ўражлівая, далікатная, нярэдка з яе выліваецца шчыmlівая, даверлівая мелодыя: “*Калі чым насцярожыла — забудзь. // На незалежнасць я не пасягаю. // Мне б толькі твае вочы прысягалі, // А будзь такі, як ёсць. Ты толькі будзь!*” [11, с. 58].

Творы Н. Мацяш не адасоблены ад часу — у іх выяўляецца ўнутраны свет сучасніцы, чалавека глыбокага і дапытнага, пазбаўленага эгаістычнай абмежаванасці ў справах, думках, учынках. У лірычнай творчасці Ніны Мацяш створаны новы зборны вобраз беларускай жанчыны — гэта ўжо не сялянка (як у літаратуры першай паловы ХХ стагоддзя), а высокаадукаваная, інтэлігентная, культурная жанчына, здольная смела выказаць свае пачуцці, мець уласны погляд на ўсе з’явы рэчаіснасці.

Заклучэнне. Вынікам паэтычнага наследвання творчасці Л. Кастэнка, В. Шымборскай, К. Лавант у паэзіі Н. Мацяш стала яе схільнасць да інтэлектуалізацыі, сацыяльна-філасофскай і канцэптuallyна-этычнай заглыбленасці яе ўласнага радка. З цягам часу ў яе творчасці ўзмацнілася драматызацыя рэчаіснасці, абвастраліся рэлігійна-хрысціянскія матывы; жанрава-стыльвая сістэма яе паэзіі эвалюцыяніравала ў бок разнастайнасці — ад класічнага вянка санетаў да вольнага вершаскладання.

Нягледзячы на магутны ўплыў на паэзію Н. Мацяш замежных аўтараў, яе творчасць захавала нацыянальны дух дзякуючы цеснай сувязі з фальклорам. Для паэтэсы характэрны зварот да народнай традыцыі праз кніжную традыцыю, ёй уласцівы вытанчанасць, духоўнасць, высокая філалагічная культура, якая пераўтварае, надае высокі кніжны стыль фальклорным вобразам і матывам

(вершы “Вярба”, “Песня” і многія іншыя). Канцэптуальнасць фальклорна-эстэтычнага светаасэнсавання ў паэзіі Н. Мацяш заключаецца ў арыентацыі на традыцыйныя народныя каштоўнасці. Напрыклад, асаблівую духоўную значнасць яна надае святу Купалля, якое здаўна ўспрымалася як сімвал гармоніі (верш “Купальскае”). У міфалагічным вобразе Купалкі паэтэсе ўяўляецца шчырая, светлая, спагадлівая да чужога гора натура. На романтичны лад пераасэнсоўваецца народная купальская легенда. Паэтэса верыць-спадзяецца, што любоў і дабрыня выратуюць свет ад раз’яднанасці, варагавання, і тады запануюць гармонія, чалавечае шчасце: “Яна ж некалі спраўдзіцца, // Казка пра папараць-кветку. // Абавязана спраўдзіцца” [6, с. 229].

Арыгінальны паэтычны талент, нацыянальная традыцыя і сусветны мастацкі вопыт арганічна сузжыліся ў адной асобе – Ніне Мацяш, творчасць якой, і паэтычная, і перакладчыцкая, – адлюстраванне яе феноменальнага духоўнага шляху.

Літаратура

1. Мацяш, Н. Выбраныя творы / Н. Мацяш. – Мінск: Беларуская навука, 2015. – 604 с.
2. Мацяш, Н. У прыгаршчах ветру: вершы, пераклады, эсэ / Н. Мацяш. – Мінск: Літаратура і мастацтва, 2009. – 144 с.
3. Википедия: свободная энциклопедия [Электронный ресурс]. – 2016. – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Костенко,_Лина_Васильевна. – Дата доступа: 14.10.2016.
4. Википедия: свободная энциклопедия [Электронный ресурс]. – 2016. – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Шимборская,_Вислава. – Дата доступа: 14.10.2016.
5. Шматкова, І. Наталішча роднасці святлом...: Агульнае і адметнае ў творчасці Е. Лось, Н. Мацяш, Г. Каржанеўскай / І.І. Шматкова; навук. рэд. А.І. Бельскі. – Мінск: Ковчег, 2011. – 148 с.
6. Мацяш, Н. Паміж усмешкай і слязоў: вершы і паэмы (1962–1992) / Н. Мацяш. – Мінск: Маст. літ., 1993. – 301 с.
7. Каваленка, В.А. Веліч праўды: выбранае / В.А. Каваленка. – Мінск: Маст. літ., 1989. – 559 с.
8. Падаляк, Т. “Хай жураўлём абвернецца сініца...” [аб кн. паэзіі Н. Мацяш “Палёт над жытам”] / Т. Падаляк // Звязда. – 1999. – 21 жн. – С. 3.
9. Мацяш, Н. Мая тэма – чалавек: [гутарка з беларус. паэткай Н. Мацяш / Запісаў М. Ваўранюк] / Н. Мацяш // Ніва. – 1992. – Май (№ 20). – С. 3.
10. Мацяш, Н. Паварот на лета: Вершы. Паэмы / Н. Мацяш. – Мінск: Маст. літ., 1986. – 158 с.
11. Мацяш, Н. Прыручэнне вясны: лірыка / Н. Мацяш. – Мінск: Маст. літ., 1979. – 79 с.

Паступіў у рэдакцыю 14.11.2016 г.